

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

Наукові записки
Бердянського державного
педагогічного університету

Серія: Педагогічні науки

Випуск 1

Бердянськ
2019

УДК 378.001.89(082)
ББК 74.480.46я5
Н 34

ISSN 2412-9208
ICV 2017: 63.43
DOI 10.31494/2412-9208

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Касперський Анатолій Володимирович – д.пед.н., професор (Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова);

Павленко Анатолій Іванович – д.пед.н., професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти).

*Друкується за рішенням вченої ради
Бердянського державного педагогічного університету.
Протокол № 9 від 24.04.2019 р.*

**Рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України
збірник включений до Переліку наукових фахових видань України
(категорія “Б”)
(наказ МОН України №1412 від 18 грудня 2018 року)**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Ігор Богданов – доктор педагогічних наук, професор, ректор (Бердянськ), головний редактор; **Ольга Гуренко** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Ольга Грауман** – доктор педагогічних наук, професор (Хільдесхайм, Німеччина); **Лариса Зайцева** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Людмила Коваль** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Алла Крамаренко** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Ільзе Мікельсон** – доктор педагогічних наук, професор (м. Лієпая, Латвійська Республіка); **Вячеслав Осадчий** – доктор педагогічних наук, професор (Мелітополь); **Ігор Раку** – доктор педагогічних наук, професор (Кишинів, Молдова); **Алесандро Фігус** – доктор педагогічних наук, професор (Рим, Італія); **Ольга Попова** – кандидат педагогічних наук, доцент (Бердянськ); **Катерина Осадча** – кандидат педагогічних наук, доцент (Мелітополь).

Н-34 Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Вип.1. – Бердянськ : БДПУ, 2019. – 406 с.

Збірник “Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки” заснований з метою оприлюднення результатів педагогічних досліджень науковців. Публікації репрезентують нові підходи до різних аспектів педагогіки та методики.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2019
© Автори статей, 2019

Тесленко Світлана (Миколаїв). Виховання національно-патріотичних почуттів старших дошкільників засобами музично-мовленнєвої діяльності.....	176
--	-----

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Голуб Олена, Лесик Анжеліка (Бердянськ). Педагогічні умови соціальної адаптації першокласників – дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – до умов інтернатного закладу.....	187
Журавльова Лариса (Мелітополь). Науково-теоретичні основи комплексної діагностики мовленнєвого розвитку молодших школярів з дисграфією.....	196
Кашуба Олександра, Кравчук Тетяна, Навольська Галина (Тернопіль). Особливості змісту освіти в початкових школах Німеччини.....	209

СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Греб Марія (Бердянськ). Використання активних методів навчання під час вивчення словотвору на уроках української мови в ЗЗСО.....	217
--	-----

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Батарейна Ірина (Мелітополь). Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів до морального виховання учнів початкової школи.....	225
Волкова Віра, Федорова Олена (Мелітополь). Умови формування ціннісних орієнтацій студентів у процесі освітньо-професійної діяльності.....	234
Гриценко Андрій (Глухів). Умови формування професійної компетентності в педагогічній практиці підготовки майбутніх учителів історії.....	245
Желясков Василь (Ізмаїл). Компетентність викладача англійської мови у професійному середовищі майбутніх судноводіїв.....	255
Ізбаш Світлана, Давидова Світлана (Мелітополь). Критерії оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.....	264
Казанжи Олександра (Миколаїв). Особливості контекстного вивчення казок Г. К. Андерсена на заняттях з дитячої літератури з майбутніми фахівцями початкової школи.....	274
Кардаш Ірина (Миколаїв). Підготовка майбутніх вихователів до формування творчої особистості дітей передшкільного віку в театралізованій діяльності.....	284
Кожушкіна Тетяна (Дніпро). Методологічне підґрунтя розробки моделі формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу.....	295
Матвійчук-Юдіна Олена (Київ). Сучасні методи “комп’ютерної графіки” в системі підготовки фахівців кібербезпеки.....	305
Попова Галина (Херсон). Педагогічні умови формування	

УДК 378.22:316.2

DOI 10.31494/2412-9208-2019-1-1-264-273

Criteria for evaluation of the level of professional competence formation of future teachers of fine arts

Критерії оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва

Svitlana Izbash,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor

Світлана Ізбаш,

кандидат педагогічних наук, доцент

<https://orcid.org/0000-0002-7766-7642>

izbashes@gmail.com

Svitlana Davydova,

Postgraduate student

Світлана Давидова,

аспірант

<https://orcid.org/0000-0001-7746-9219>

davydovasv007@gmail.com

*Bogdan Khmelnitsky Melitopol State
Pedagogical University*

*Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

✉ 20 Hetmans'ka St.,
Melitopol, Zaporizhzhia region,
72312

✉ вул. Гетьманська, 20
м. Мелітополь, Запорізька обл.,
72312

Original manuscript received January 17, 2019

Revised manuscript accepted April 24, 2019

ABSTRACT

The article is devoted to the theoretical substantiation of the criteria for evaluating the formation of professional competence of future teachers of fine arts, where creative project activity serves as a means of formation. The concepts of "professional competence of the teacher of fine arts", "criteria for evaluation", "criteria for evaluation of the formation of professional competence of teachers of fine arts" are analyzed. It is emphasized on the necessity of scientific researches on the definition of new criteria for evaluating the level of professional competence formation of future teachers of fine arts as a consequence of conceptual changes in school education, which are specified in the Law "On General Secondary Education" and provided by the Concept of the New Ukrainian School, which is actively implemented in the domestic education and directly affects the training of future teachers in higher educational institutions (updated law "On Higher Education").

The authors describe the criteria developed by them for the diagnosis of the level of formation of professional competence of future teachers of fine arts in three directions: motivational, operational and active, reflective, and their indicators (high, medium, low), where the creative activity is the means of formation. On the basis of scientific analysis, it is concluded that the criteria correspond to the specific competencies and author's model of training future teachers of fine arts by means of creative project activities. The appropriateness of the criteria is emphasized; the emphasis is made on its universality, combinability and individualization opportunities in the consideration of each individual student regarding the level of formation of his/her professional competence. The criteria

correspond to the modern requirements for the training of pedagogical staff, based on the Concept of the New Ukrainian School. The authors emphasize that certain criteria have great theoretical and practical significance for the thesis research "Formation of professional competence of future teachers of fine arts by means of creative project activity" and preparation of teachers of fine arts capable to implement the Concept of the New Ukrainian School and use creative project technologies in pedagogical activities.

Key words: *teacher of fine arts, criteria for evaluation, readiness for pedagogical activity, professional competence, creative project activity.*

Вступ. Концептуальні зміни, що відбуваються в сучасній шкільній освіті (реалізація Концепції Нової української школи), безпосередньо вплинули на підготовку майбутніх учителів у закладах вищої освіти, що змушує переглянути критерії оцінювання рівнів їх професійної компетентності. Концепція Нової української школи передбачає активне використання проектних технологій у навчанні, а роль учителя образотворчого мистецтва виходить на новий рівень значущості для суспільства. Серед основних компетентностей учнів, за Концепцією Нової української школи, вагоме місце посідає обізнаність та самовираження у сфері культури й використання проектних технологій в освітньому процесі. Підсумки перших результатів пілотних шкіл, які реалізують Концепцію Нової української школи, дали позитивні результати, а вчителі зазначають, що тепер дитина в комплексі пізнає світ методом дослідів і спостережень, сама вчиться здобувати знання (Вчителі пілотних шкіл – про радощі та труднощі нової освіти, 2017). Таким чином, постає нагальна потреба в підготовці педагогічних кадрів для базової середньої освіти Нової української школи, що вимагає вдосконалення певних аспектів підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва і особливо розробки інших критеріїв для визначення рівнів сформованості їх професійної компетентності та готовності до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Заслужують на увагу праці Л. Базильчука, В. Бойчука, Л. Божко, С. Вітвицької, К. Волкова, О. Дубасенюк, С. Ізбаш, Г. Кузьменко, О. Музики, Л. Несух, В. Ортинського, Г. Сотської, Л. Фрідмана, які вивчали підготовку учителів образотворчого мистецтва та проектні технології в підготовці фахівців.

Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні критеріїв для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Результатом формування професійної компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва засобами творчої проектної діяльності є сформованість професійної компетентності на певному рівні, готовність до професійної діяльності із використанням проектних технологій. Від рівня сформованості професійної компетентності студентів (майбутніх учителів образотворчого мистецтва) залежить ефективність реалізації Концепції Нової української школи, бо кожен педагог-предметник стає частиною всього освітнього процесу. За таких умов виникає необхідність у доповненні методично-змістової та практичної частини підготовки

учителів образотворчого мистецтва та визначенні інших, оновлених критеріїв, для оцінювання рівнів їх професійної компетентності та готовності до професійної діяльності.

Як зазначає С. Ізбаш, педагог, який знає справжній рівень власного професійного розвитку, може планувати траєкторію свого подальшого особистісно-професійного росту (Ізбаш, Бутурліна, 2009: 58). Отже, точно розроблені критерії мають великий вплив на розвиток та становлення майбутніх учителів.

Для подальшого наукового аналізу та обґрунтування критеріїв розглянемо поняття професійної компетентності вчителя.

Л. Божко сформованість професійної компетентності учителя визначає як готовність майбутнього фахівця до реалізації професійної діяльності на визначеному рівні та наявність теоретичних, практичних і психологічних знань (Божко, 2018: 55).

Професійна компетентність учителя образотворчого мистецтва Нової української школи є динамічною творчо-педагогічною комбінацією знань, умінь, навичок, де переважає творчий, багатоваріативний спосіб мислення, поглядів, ціннісних орієнтирів, які визначають готовність фахівця успішно соціалізуватись і реалізовувати професійну діяльність із використанням творчих проектних технологій у власній педагогічній діяльності, здатність до навчання впродовж життя та самоосвіти відповідно нових наукових досліджень (Давидова, 2018: 258).

Проаналізувавши поняття професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва та готовність до професійної діяльності, пропонуємо в нашій статті розглянути поняття критеріїв якості педагогічної діяльності, критеріїв оцінювання та їх рівні.

Критерії якості педагогічної діяльності у науковій літературі розкриваються як ознаки, за якими визначається відповідність педагогічної діяльності встановленим цілям, стандартам, нормам. Критерії якості педагогічної діяльності призначені для якісної характеристики педагогічної діяльності через кількісну ознаку досягнення проектованої мети. Ця мета може бути закладена в сукупності вимог, описовій чи графічній моделі, заданих нормах або стандартах, що становлять критерії самої педагогічної діяльності (Енциклопедія освіти, 2008).

І. Мороз розкриває критерії оцінювання як опис того, що саме має продемонструвати студент, щоб довести, що компетентність здобута (Мороз, 2005).

Л. Фрідман та К. Волков зазначили, що будь-яка розумова діяльність повинна мати три компоненти (мотиваційний, операційний, рефлексивно-оцінний), а головне завдання освіти – навчити учнів організовувати свою діяльність як повноцінну, розумову, в якій всі три компоненти гармонійно поєднуються, є доступними, усвідомленими й повністю здійсненими (Фрідман, Волков, 1985: 155-158).

На підставі теоретичного аналізу можемо виділити три сфери, що повинні бути задіяні у всіх етапах формування професійної компетентності майбутнього учителя образотворчого мистецтва

засобами творчої проектної діяльності, а саме: мотиваційну, операційно-діяльнісну та рефлексивно-оцінну.

Мотиваційна сфера у професійному становленні особистості – це інтегральна якість, що характеризується сукупністю особистісних та професійних настанов; ціннісних орієнтацій, інтересів, що складають основу мотивів. Можемо виділити два типи мотивів: опосередкований та безпосередній (Ізбаш, 2008: 137). Безпосередні мотиви включаються безпосередньо в процес діяльності та відповідають її соціально значущим цілям і цінностям; опосередковані ж пов'язані з цінностями, що не належать власне до діяльності, але хоча б частково нею задовольняються (Несух, 2012).

Операційно-діялісна сфера – сукупність спільних спеціальних педагогічних та мистецьких знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей (ПВЯ). Специфіка формування професійної сфери особистості полягає в тому, що в студентів (майбутніх учителів образотворчого мистецтва) розвиваються не тільки операційно-технічні уміння та навички, а й здатність їх реалізувати у професійній діяльності та навчати інших.

Рефлексивно-оцінна сфера професійної підготовки особистості стає необхідною умовою в сучасній підготовці учителів. Самоаналіз та самооцінка, основою яких є рефлексія, забезпечують необхідний контроль, самопізнання і мотивують до саморозвитку, вчать аналізувати власні дії, вчинки, мотиви, надають змогу корекції і самовдосконалення у професійній сфері та особистих якостях.

Таким чином, основними критеріями оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності вчителя образотворчого мистецтва є: К 1 – мотиваційний (мотиви та професійні ціннісні орієнтації); К 2 – операційно-діялісний (знання, вміння, навички студентів); К 3 – рефлексивно-оцінний (самосвідомість та самооцінка студентів) (рис. 1.).

Рис. 1. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва

Рівні критеріїв оцінюються відповідно розробленої нами структури, що дає змогу об'єктивно визначити рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва та індивідуального рівня кожного студента для прогнозування траєкторії навчання колективу та окремих студентів (табл. 1.).

Таблиця 1

**Критерії та показники сформованості професійної компетентності
учителів образотворчого мистецтва**

Критерії	Показники
K1 – Мотиваційний	a – мотив вибору ЗВО
	b – мотив вибору майбутньої професії
	c – навчальна мотивація
K2 – Операційно-діяльнісний	a – володіння загальнопедагогічними вміннями та навичками
	b – володіння мистецькими вміннями та навичками
K3 – Рефлексивно-оцінний	a – оцінювання видів педагогічної діяльності

Зважаючи на такі висновки та власні дослідження, ми розробили критерії та якісні характеристики сформованості професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва за трьома показниками (високий, середній, низький рівні).

K – мотиваційний критерій.

Для *високого* рівня сформованості професійної компетентності вчителя образотворчого мистецтва характерним є підвищений інтерес до обраної професії; усвідомлення значущості мистецтва для суспільства; вміння застосовувати творчі проектні технології в професійній діяльності; висока активність у навчальній діяльності, здатність до самостійних творчих пошуків та самовдосконалення як педагога; переживання позитивних емоцій під час участі у творчій проектній діяльності; перевага внутрішніх мотивів над зовнішніми. У процесі педагогічної практики проявляються високі естетичні прагнення, спрямованість на творчий розвиток та освіту школярів з використанням проектної діяльності; спостерігається високий інтерес до самоосвіти, вміння поєднувати класичні педагогічні технології з новітніми.

Для *середнього* рівня сформованості професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва характерним є певний інтерес до мистецтва та педагогічної професії, переважає внутрішня мотивація до оволодіння професією учителя образотворчого мистецтва; частково присутні невідповідності у власних бажаннях та індивідуальних можливостях у навчанні; найчастіше спостерігаються позитивні емоції у процесі навчально-професійної діяльності; ставлення до професії і творчої проектної діяльності позитивне, але є певні відхилення, що виражаються відсутністю чітких цілей майбутньої професійної діяльності; у процесі

педагогічної практики спостерігається інтерес до обраної професії, вміння використовувати нові технології навчання, студенти відзначаються обізнаністю у творчому проектуванні та його використанні в професійній діяльності, але їм притаманна невпевненість у власних силах.

Характерним для *низького* рівня сформованості професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва є частково сформовані професійні якості; пріоритетними є цінності, що не відображають об'єктивної сутності професійної діяльності учителя образотворчого мистецтва; переважають зовнішні мотиви в оволодінні професією, незадоволеність професійним вибором, відсутність сформованих професійних інтересів, нахилів; у період педагогічної практики виявляється формальне ставлення до професійної діяльності, спрямованість на самого себе, свої почуття, а не здобуття професії; відсутнє розуміння значущості проектних технологій у педагогічній діяльності.

К – операційно-діяльнісний критерій.

У студентів з *високим* рівнем яскраво виражена потреба реалізувати професійні педагогічні здібності, власний творчий потенціал, шукати нові творчі підходи до навчання дітей образотворчого мистецтву; високий рівень активності в оволодінні професійно важливими знаннями й уміннями; використання свого предмета як способу формування творчо розвиненої особистості учня, обізнаного у сфері культури та здатного до творчого самовираження; мета, завдання і структура занять відповідають сучасній освіті; у процесі педагогічної практики переважають активні методи навчання, впевнене використання творчого проектування, що активізує в учнів здатність до креативного мислення та його матеріального прояву.

У студентів із *середнім* рівнем сформованості професійної компетентності потреба в педагогічній діяльності виражена на середньому рівні, теоретико-практичні навички вчителя образотворчого мистецтва є достатніми для продуктивної професійної діяльності; активність в оволодінні професійно важливими знаннями й уміннями виявляється системно, але є епізодичні відхилення, що виражені в не завжди вдалому доборі засобів для поставленої навчальної мети уроку під час педагогічної практики; на високому рівні володіють стратегією навчання учнів, але не в повному обсязі мають знання, вміння й навички з курсу образотворчого мистецтва; володіють навичками використання творчих проектних технологій, та не завжди можуть адаптувати їх під певну навчальну мету; у процесі педагогічної практики переважають традиційні методи й прийоми навчально-пізнавальної діяльності.

Студенти з *низьким* рівнем сформованості професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва пасивні в оволодінні обраної професії, ухиляються від професійного навчання; здатні навчати учнів на мінімальному рівні, що необхідний для роботи учителя образотворчого мистецтва; визначають мету занять не систематизовано, без урахування вікових особливостей та рівня підготовленості учнів; не мають навичок, методів і способів для варювання творчо-навчальної

діяльності; методи активізації застосовують не часто, не визнають значення творчого проектування у навчанні сучасних учнів.

К – рефлексивно-оцінний критерій.

Студенти з *високим* рівнем об'єктивно оцінюють свої сильні та слабкі професійні якості, можливості, мистецькі здібності; здатні до самооцінки та самоаналізу в різноманітних професійних та особистих ситуаціях; вміють співвідносити вимоги педагогічної професії (учитель образотворчого мистецтва) із своїми індивідуальними можливостями, особливостями, талантами; володіють широким спектром самодіагностики й саморозвитку; здатні самостійно ставити мету діяльності, формувати стратегії поведінки й професійної діяльності, об'єктивно оцінюючи власні можливості; під час педагогічної практики професійна діяльність відзначається стабільністю та використанням проектних технологій; професійний успіх стимулює подальше самовдосконалення та саморозвиток, професійні поразки не викликають негативної реакції, а спонукають до вивчення ситуації, визначення її причини та коригування власної діяльності.

У студентів із *середнім* рівнем спостерігається посередній рівень орієнтації у своїх інтересах, оцінка власних можливостей адекватна, але часто завищена. Позитивне відношення до використання творчого проектування в навчанні учнів; самодіагностика та саморозвиток на середньому рівні; поставлена мета відповідає реальним можливостям; професійна діяльність ефективна, але не завжди систематична, що зумовлено відхиленнями об'єктивної оцінки (завищена або занижена) власної діяльності; задоволення від професійної діяльності досягається за умови її успішної реалізації, а невдачі викликають незадоволеність собою.

Студенти з *низьким* рівнем сформованості рефлексії не певні у своїх інтересах, можливостях і здібностях (не визначені); оцінка власних творчо-педагогічних можливостей не є об'єктивною та не відповідає дійсності; самооцінка завищена або занижена, нестійка; відсутні способи самодіагностики; у професійній діяльності ставлять мету, що не відповідає реальним можливостям, їх діяльність, як правило, безуспішна; не вміють адекватно оцінювати особисті творчо-педагогічні можливості; пасивні, зневірені у власних силах, причини невдач пояснюють зовнішніми факторами, оцінки інших сприймають критично, вважають, що вони занижені.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, на основі теоретичного аналізу нами розроблені критерії для визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, їх готовності до педагогічної діяльності та вміння застосовувати творчі проектні технології. Визначено критерії: мотиваційний, операційно-діяльнісний, рефлексійно-оцінний, що відповідають виділеним нами компетентностям. Кожен критерій поділяється за показниками на високий, середній, низький рівні; вони уніфіковані та дають змогу легко визначити рівні професійної компетентності майбутнього учителя образотворчого мистецтва Нової

української школи, а за необхідності можливе індивідуальне вивчення показників з метою діагностування знань, яких необхідно набути для побудови індивідуальної траєкторії навчання та самоосвіти студента.

Визначені нами критерії важливі у теоретико-практичному значенні для підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, що реалізовуватимуть Концепцію Нової української школи (базова середня школа) та використовуватимуть творче проектування у власній педагогічній діяльності. Критерії є частиною дисертаційного дослідження “Формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва засобами творчої проектної діяльності” і слугуватимуть вдосконаленню процесу фахової підготовки сучасних учителів образотворчого мистецтва.

Література

1. Божко Л. В. Формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення засобами проектування : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Божко Людмила Володимирівна – Кривий Ріг, 2018. – 263 с.

2. Вчителі пілотних шкіл – про радощі та труднощі нової освіти. [Електронний ресурс]. 2017. Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/vchyteli-pilotnyh-shkil-pro-radoshhi-ta-trudnoshhi-nov-oyi-osvity/>

3. Давидова С. В. Аналіз структурних складників професійної компетентності учителя образотворчого мистецтва. С.В. Давидова / Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка: зб. наук. пр. – Мелітополь. – 2018. – № 1(20). – С. 256-262.

4. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремінь. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

5. Ізбаш С.С. Проектна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ізбаш Світлана Сергіївна – К., 2007. – 204 с.

6. Ізбаш С.С. Управлінська підтримка зростання професійної майстерності педагога / С.С. Ізбаш, Ю.О. Бутурліна // Педагогіка, психологія та медично-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць / Редкол.: С.С. Єрмаков (голов. ред.) та ін. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – №3. – С. 56-59.

7. Мороз І. В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу / І. В. Мороз. – К. : Освіта України, 2005

8. Несух Л. Вплив мотивації на якість навчальної діяльності студентів / Л. Несух // Вісник інституту розвитку дитини. Серія: Філософія. Педагогіка. Психологія : збірник наукових праць. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. – Вип. 21. – С.122-127.

9. Фридман Л. М., Волков К. Н. Психологическая наука – учителю. – М.: Просвещение, 1985. – 224 с.

References

1. Bozhko, L.V. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv tekhnolohii i kreslennia zasobamy proektuvannia [Formation of professional competence of future teachers of technologies and drawing by means of designing]. *Candidate's thesis*. Kryvyi Rih [in Ukrainian].

2. Vchyteli pilotnykh shkil – pro radoshchi ta trudnoshchi novoi osvity [Teachers of pilot schools – about the joys and difficulties of new education] (2017). Retrieved from

<https://osvitoria.media/experience/vchyteli-pilotnyh-shkil-pro-radoshhi-ta-trudnoshhi-novoyi-osvity/> [in Ukrainian].

3. Davydova, S.V. (2018). Analiz strukturnykh skladnykh profesiinoi kompetentnosti uchytelia obrazotvorchoho mystetstva [Analysis of structural components of professional competence of the teacher of fine arts]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriya: Pedahohika – Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky. Series: Pedagogy*, 1(20), 256-262 [in Ukrainian].

4. Kremin, V.H., (Eds.). (2008). *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

5. Izbash, S.S. (2007). Proektna diialnist yak faktor sotsialno-profesiinoi adaptatsii studentiv pedahohichnoho universytetu [Project activity as a factor of social-professional adaptation of students of the pedagogical university]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

6. Izbash, S.S. & Buturlina, Yu.O. (2009). Teoretychni i metodychni zasady navchalno-reabilitatsiinoi diialnosti spetsialnoho zakladu yak vidkrytoi sotsialno-osvitnoi systemy [Management support for the growth of professional teacher's skills]. *Pedahohika, psykholohiia ta medychno-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sports*, 3, 56-59 [in Ukrainian].

7. Moroz, I.V. (2005). Kredytно-modulna systema orhanizatsii navchalnoho protsesu [Credit-modular system of educational process organization]. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].

8. Nesukh, L. (2005). Vplyv motyvatsii na yakist navchalnoi diialnosti studentiv [Influence of motivation on the quality of educational activities of students]. *Visnyk instytutu rozvytku dytyny. Seriya: Filosofiia. Pedahohika. Psykholohiia – Bulletin of the Institute for the Development of the Child. Series: Philosophy. Pedagogy. Psychology*, 21, 122-127 [in Ukrainian].

9. Frydman, L.M. & Volkov, K.N. (1985). *Psykholohycheskaia nauka – uchyteliu [Psychological science is a teacher]*. Moskva: Prosveshchenye [in Russian].

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню критеріїв оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Для визначення критеріїв аналізуються та уточнюються поняття “професійна компетентність учителя образотворчого мистецтва”, “критерії оцінювання”, “критерії оцінювання учителів образотворчого мистецтва”. Наголошується на необхідності наукових досліджень із визначення нових критеріїв оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, що є наслідком концептуальних змін у шкільній освіті, які зазначені в законі “Про загальну середню освіту” та передбачені Концепцією Нової української школи, яка активно реалізується у вітчизняній освіті та безпосередньо впливає на підготовку майбутніх учителів у закладах вищої освіти.

Структуровано описані розроблені критерії діагностування рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва та розподілені за трьома сферами: мотиваційна, операційно-діяльнісна, рефлексійна, – та їх показниками (високий, середній, низький рівні), де основним компонентом формування виступає творча проектна діяльність. На основі наукового аналізу зроблено висновок, що

критерії відповідають визначеним компетентностям й авторській моделі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Зазначається доцільність критеріїв та їх універсальність, комбінаторість та можливість індивідуалізації відносно кожного студента щодо рівнів сформованості його професійної компетентності. Критерії мають велике теоретико-практичне значення для підготовки учителів образотворчого мистецтва, здатних реалізувати Концепцію нової української школи.

Ключові слова: учитель образотворчого мистецтва, критерії оцінювання, готовність до педагогічної діяльності, професійна компетентність, творча проектна діяльність.

Наукове видання

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
БЕРДЯНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія: Педагогічні науки

ВИПУСК 1

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія KB № 20510-10310P від 24.12.2013 року

Головний редактор

Богданов Ігор Тимофійович – доктор педагогічних наук, професор, ректор Бердянського державного педагогічного університету

Відповідальний редактор

Попова Ольга Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету

**Технічний редактор та комп'ютерна верстка
Анжеліка Шульженко**

Надруковано з оригінал-макету, наданого авторами

Підписано до друку 20.04.2019 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура "Arial". Друк – лазерний.
Ум.-друк. арк. 19,7. Обл.-вид. арк. 19,9.
Наклад 300 прим. Вид. № 157.

Адреса редакції:

71100, м. Бердянськ, Запорізька обл., вул. Шмідта, 4

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи ДК №2961 від 05.09.2007 р.